

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an . . . . . 54 Lei
Pe jumătate . . . . . 27 Lei
In America pe an 3 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI”, Blaj, Jud. Alba-de-jos

Director: **Alexandra Lupeanu-Melin**

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 3 Lei a doua și a treia oră 2 Lei

La Crăciun.

*Azi copiii buni cu steaua,
Și fetițele gătate,
Au plecat voioși de-acasă,
In sat pe la colindate,
Și umblând din casă'n casă,
Ei te 'ntrebă 'n glas sfios:
Nu cumva dorești colinda
Bunului Isus Hristos?*

*Și colinsi frumoase cântă,
Așa cum au învățat,
Pe la casele creștine
Despre marele Împărat.
Iară când colinda-i gata
Dintră ei unul ce știe
Le urează sănătate
Gazdelor, și bucurie.*

*Ei arată, că la școală,
Multe bune-au învățat,
De aceea 'nvățătorul,
I-a trimis la colindat,
Să ne-aducă bucurie
Că azi s'a născut Hristos,
Iară anul nou ce vine,
Să ne fie de folos!*

*Spun, că astăzi se coboară,
Pacea sfântă pe pământ,
Și că din Maica Fecioară,
S'a născut Domnul Preasfânt;
Veniți dar creștini cu toții,
La icoane să cădem,
Și să ne 'nchinăm cucernici,
Minunii din Betleem.*

PETELCA IULIU DOMȘA

Urare de sărbători.

*Cinstite gânde de loc
Vă poftesc mult bine și noroc;
Fiind în grădina cu florile,
Mi-or mirosit:
Duhu sfânt m'o pornit,
Să viu să vă cinstesc.
La tot neamul pământesc:
Acest pranic luminat
Noi cu drag l-am așteptat
S'ausim îngerii cântând,
Păsările ciripind,
Că Hristos n-o născut
In curți înalte, minunate,
Făr' jos în iesle dobitocească,
Ca pe d-voastă să vă cinstească,
Cu mari daruri să vă dăruiască!*

Nașterea Domnului.

De Episcopul ALEXANDRU al Lugojului.

Sfinții părinți ai bisericii dreptmăritoare a Romei n'au cuvinte destule să se minuneze de nașterea lui Isus Hristos Fiul lui Dumnezeu. Cuvintele lor ne sunt nouă tuturor prilej fericit de înălțare sufletească. Fiind deci acum tocmai în toiu Sărbătorii Crăciunului fi-va cu cale să înșir spusele acestor sfinți și învățați, așa cum le găsim în scrierile lor.

Il aleg acum deocamdată numai pe S-tul Bernard, de pe buzele căruia, zice Biserica, curge miere, așa de dulce vorbește.

Vorbind de zămislirea Cuvântului lui Dumnezeu din partea Preacuratei Vergure Maria:

„Tu Marie”, zice sfântul, spui Cuvântul și primești Cuvântul; tu îți dai cuvântul

tău, și primești Cuvântul dumnezeesc; tu rostești numai un cuvânt trecător și cuprinzi în sânul tău Cuvântul veșnic. Și iarăși: Cine ar putea să ne povestească această zămislire minunată? Un inger o vestește, puterea celui Preainalt o adumbrește, Spiritul Sfânt se coboară; o fecioară crede cuvântului îngerului, o fecioară zămislește și naște și rămâne totuș fecioară”. Și fericit din cale afară pentru această naștere, zice: „Saltați deci munților și să se bucure tot lemnul pădurii înaintea feții Domnului; căci el a venit! Ascultă ceriule! Auzi o pământule, cu urechile tale; să se minuneze toată făptura și să cânte Domnului, mai ales însă tu, omule! Căci Isus Hristos Fiul lui Dumnezeu s'a născut în Bethleemul Judei”.

Gândindu-se mai apoi la copilașul drag și scump și dumnezeesc, ce ni s'a

dat, cuvintele sale sunt mișcătoare din cale afară: „Domnul a venit”, exclamă el. „Unde vei merge dela Duhul său, unde vei fugi dela fața sa? Nu fugi! Nu te teme de loc! El nu vine cu arme; el nu caută pe nimeni ca să-l pedepsească, el caută numai pe cineva, pe care vrea să-l mântuiască. Și ca să nu poți spune și acum ca odinioară. Adam:

Auzit-am glasul tău și m'am temut, — iată de aceea-i un copilaș fără gri; căci glasul sugaciului plângător e mai mult de compătimit de cât de temut. Cum ar putea figuroznic glasul acesta? Doară el s'a făcut un copilaș; mama vergură îi învâluie membrele fragede în scutece și — tu mai tre-

Inclinăciunea Crailor.

muri de frică? Și numai din asta să te convingi, că el n'a venit ca să piarză, ci să mântuiască, să facă fericit și să nu încătușeze. El se luptă deja împotriva dușmanilor, și înțelepciunea și puterea lui Dumnezeu fiind, zdrobește călcâiul celor îngânați și trufași. Doui dușmani ai, păcatul și moartea; adică moartea sufletului și a trupului. El a venit să le zdrobească pe amândouă; și din amândouă te va mântui; nu te teme! In alt loc exclamă Sfântul. „Taina întrupării lui Hristos este pecetea tuturor minunilor lui Dumnezeu. Cu cât mai tare s'a zmerit cuvântul făcându-se om, cu atât mai mare este dragostea ce o arată oamenilor. Dela întruparea unuia născut fiului lui Dumnezeu încoace. putem spune într'adevăr: „Iată Dumnezeu s'a făcut ca unul din noi”. Sau iarăși: „Treziți-vă ceice zăceți în somn, și tresăriți de bu-

curie. Venit-a doftorul la bolnavi, mântuitorul la cei răscumpărați, calea la cei rătăciți, viața la cei morți; căci venit-a celce aruncă toate păcatele noastre în adâncul mării, vindecă toate boalele și, punându-ne pe umerii săi, ne duce înapoi la vrednicia noastră de demult. Mare este puterea sa, dar mai mult trebuie să ne mirăm de mila sa, că dânsul, care putea ajuta, voi să ajute în chipul acesta". Sau din nou: „Cine nu se minunează? Cuvântul vine în lume, și nu vorbește; ni-se arată cel ce este lungimea cea mai înaltă și totuș e așa de scurtuț, lărgimea cea mai mare și e așa de îngust, înălțimea cea mai întinsă și e așa de micuț. Ni-se arată lumina și ea nu luminează, Cuvântul și nu cuvântează, izvorul vieții și simte sete, pâinea cerească și simte foame". Și talmăcind că de ce a venit în lume Fiul lui Dumnezeu ne spune: „Venit-a în lume ca să locuiască în oameni, între oameni și pentru oameni, și să lumineze întunerecul nostru, să ușureze sarcinile noastre, să fugărească primejdiile noastre". Și tot dânsul: „Fraților, rogu-vă de ceea ce vă pot ruga: nu îngăduiți ca zădarnic să vi se pună înaintea ochilor o pildă așa de scumpă! Intocmiți-vă după ea, înoiți-vă rostul minții voastre; deprindeți zmerenia: temelia și păzitoarea virtuților. Ea singură poate mântui sufletele voastre. Ce-i mai scârbos și mai vrednic de pedeapsă, decât faptul, că văzând omul cum a devenit copilaș mic Dumnezeu ceriului, vrea să devină mare încă pe pământ? Se vedește o nerușinare nesuferită, dacă vermulețul se îngâmfă, pe când mărirea cerească se despoaie pe sine cu desăvârșire". Iar în alt loc: „Când la venirea Domnului mă uit la persoana celui ce ne vine, nu pot cuprinde înălțimea mării sale; când mă uit la aceia, la cari a venit, mă cutremur în fața mării scoboririi sale la noi. Dacă cumpănesc de ce a venit, atunci cuprind pe cât pot, lărgimea dragostei sale. Dacă mă cuget la felul cum a făcut-o, recunosc înălțarea firii omenești. Doară a venit la noi ziditorul și stăpânul lumii, el a venit la oameni, pentru oameni, ca om. El a venit ca doftor la cei bolnavi, ca mântuitor la cei răscumpărați, ca și calea la cei rătăciți, ca viață la cei morți. El n-a venit ca să nimicească, ci ca să facă fericiți; ca să deslege, și nu ca să lege. Neprețuit și cu totul de necuprins este, cum s'a putut hotărî o mărime așa de înaltă să vină în acest trup al nostru, temniță întunecată și scârboasă. Cine să se mai îndoiască, că la mijloc trebuie să fie ceva mare, atunci când o mărime așa de nal tă s'a învrednicit să vină de așa de departe, într'un sălaș așa de nevrednic? Avea, ceva lucru mare a fost la mijloc; căci doară pricina a fost mărirea milei sale, plinirea îndurării, bogăția dragostei Domnului. — De ce a venit oare? Ca

să caute oia a suta rătăcită. Scoborît-a din munți, și ca să preamărim și mai mult mila sa și minunile sale, venit-a chiar de dragul nostru. În chip cât de minunat învrednicitu-s'a Dumnezeu să ne caute! Cât de mare ne este vrednicia că am fost căutați în chipul acesta. Cel ce vrea să se mândrească cu aceasta nu lucră neînțelepțește; ci trebuie să se mândrească de așa, cât să nu se pară, că ar fi ceva prin sine și dela sine, ci numai pentru că Domnul însuși l'a înălțat

așa de sus. Căci toate bogățiile, toată strălucirea lumii, toată strălucirea pământului dispăre în asemănare cu această strălucire, și nimic nu i-se poate asemana".

Doresc, iubiți cetitori, ca acum de sărbătorile Crăciunului să cumpăniți și să vă gândiți cu multă luare aminte tot ceea ce spune Sf. Bernard așa de minunat, în legătură cu sfânta naștere Domnului. Darul Domnului să fie cu voi cu toți!
Epp. ALEXANDRU.

Cum stă lumea și țara.

De-ale politice.

Ce mai fac partidele?

De sfintele sărbători se vor mai odihni și ele, lăsând la o parte, măcar în zilele marelui praznic al păcii, toată lupta și cearta.

De altfel până în Crăciun lucrurile au stat tot precum le știm: *Partidul Național* deoparte de Parlament; *Averescanii* c'un picior în Casa țării cu altul afară, după voia fiecărui deputat ori senator; *Di Iorga* tot năcăjit pe Țărăniști și în deosebi pe fostul ministru Lupu, care s'a întors din America încă mai tăios la grai de cum plecase. *Țărăniștii* umblă să se întindă și în Ardeal. *Liberalii* votează în Parlament noua lege de dare a dlui ministru Vintilă Brătianu. Tot acolo d. Iorga cere ca naționalității dlui Maniu ori să intre și dânsii în Parlament, ori să abzică de mandate, lăsând loc altora cari vor vrea să intre acolo.

Di Maniu a fost în audiență la M. S. Regele, care caută să netezească cumva hopenurile politice și să se informeze de celeace sunt de făcut pentru viitor. A fost la Majestatea Sa și d. general Averescu.

Opoziția pare a căuta un mijloc de înțelegere spre a duce lupta împreună contra Partidului liberai și a guvernului. Ungurii din Ardeal s'au unit într'un singur partid. Sașii în gazetele lor sunt cam nemulțumiți de guvern, că nu le-a împlinit toate făgăduielile. Ei sunt învățați adică să steie tot pe lângă cel dela putere, dela care în schimb să aibă toate foloasele cu putință.

Odihna sărbătorilor va înnoi puterile tuturor partidelor și primăvara se anunță a fi destul de sgomotoasă.

Politica păcătoasă.

— Un glas de durere din Bănat. —

Într'o gazetă poporală care se tipărește în Lugoj, preotul *Petru Bohariu* din Șoșdea, astfel se tânguiește de ravagiile politice ticăloase:

— „La urmă a mai venit și politicianismul blăstămat și păcătos (lupta pentru buzunar și mărime) peste satul nostru, și ne-a stricat tot rostul cuminte din trecut — ne-a desbinat formal poporul, așa, că azi am ajuns acolo, ca un sat românesc să fie desbinat în două și chiar în trei, dacă nu și în mai multe tabere. Ca român te cuprinde o durere să vezi preotul satului cu jumătate din popor într'o parte, învățătorul nostru cu alții în altă parte și în a treia parte te miri tu ce sămănător de vrajbă și-a mai făcut un alt partid. Cutezăm să spunem, că politicianismul și alegerile de deputăție ne-au demoralizat poporul, vorba țaranului nostru: că cu politica rămâi de nimica. Ne-am

înstrăinat și depărtat foarte unii de alții spre întristarea și paguba noastră și spre bucuria străinului. Nu e bine și nu va fi bine niciodată așa. Oare să nu mai fim tot același conducători și popor? Într'atâta să ne fim schimbat?"

Triste stări cu adevărat. Mai ales când te gândești că această ticăloasă pacoste se icuiește tot mai mult și în alte părți, încât, de va merge tot așa, azi-mâne vom fi o țară de ceartă și de sfadă păgubitoare. Mare vină are aceia înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor pacinici, cari învrăjdesc astfel pe fiii aceluia popor! Păcatul acesta nu va putea fi iertat niciodată, fiindcă el sapă la rădăcina țării și a neamului!

După alegerea dela Alba-Iulia.

„Dar orice lucra
Noaptea se surpa..."

Di Dr. Valer Moldovan, fostul candidat de senator al Partidului Național la Alba-Iulia publică de curând o scrisoare către alegătorii din acel cerc, în care zice:

„Intocmai ca la Mănăstirea Argeșului, cece dvoastră ați zidit ziua prin votul dvoastră s'a surpat în noaptea de 17 Decembrie prin dăhurile necurate și prin cavalerii armați și nearmați ai nopții, cari au falsificat voința alegătorilor".

În același număr, în care se publică scrisoarea d-lui Moldovan, ziarul „Patria" din Cluj scrie:

„Și cum se face, că... la Zlatna, în ziua întâi de votare au fost 253 de oameni, iar doua zi 3 — și că în total au dat 795 de voturi pentru desfătarea și alegerea d-lui senator Dăianu și încă au mai rămas 134 pentru candidatul național Moldovan? 2 cu 2 fac 4 253 cu 3 fac 256, nu 929 de când e lumea.

Urîte năravuri!

Pentru fiii de țaran.

— Fapta înălțătoare a unui om bogat.

Se mai găsește și câte-un om de inimă în zilele de lăcomie de astăzi. Un mare șier din județul Prahova, d. *Constantin N. Vasilii*, care și până acum a făcut mult bine țăranilor, a înștiințat de curând pe d. ministru al școlilor, că s'a hotărît, să rupă din averea sa 12 milioane de lei, din cari să se ridice București un cămin studentesc, unde să poată fi ocrotiți an de an, cu casă și masă, 100 de țărani, cari își fac învățătura la universitate. Tinerii cari vor fi primiți în căminul dlui Vasilii, vor fi scutiți de grijile traiului zilnic, cum se înscriu la școlile celea mari și plătesc cu diplomele în buzunar. Zidirea căm-

lui va începe chiar în primăvara acestui an va putea să coste 6 milioane lei. Celelalte milioane vor forma fondul de întreținere al minului și al studenților dintrânsul.

Fapta dlui Vasiliu seamănă cu a boierilor de demult ai țării românești, cari prin nefacerile lor erau întru adevăr părinții țării ai poporului. Noi ardelenii ne gândim la niște boierului basarabean Stroiescu Vasile, re în vremea robiei noastre a fost părintele polilor românești din Ardeal. Barăm de s'ar vândi cât de mulți bogătași de astăzi ca d. asillu...

Ungurii noștri.

Un singur partid unguresc în Ardeal. Prințele lor sunt pline de îndrăzneală

Săptămâna trecută s'a ținut la Cluj o mare adunare politică ungurească, la care au luat parte trimiși din toate orașele Ardealului, cam la 200 de inși. Cu acest prilej Ungurii noștri s'au contopit într'un singur partid politic, după ce mai înainte erau două: unul al poporului, celalalt al baronilor și grofilor. Vorbirile lor au vorbit așa, cum dacă ar fi vorbit antașii noștri în vremea când erau ei mari țari, cine știe ce s'ar fi întâmplat... Ei au cerut autonomie pe seama neamului unguresc în Ardeal, adică cărmuire cu oameni de ai lor pe seama ungarilor și comandă ungurească asupra soldații de neamul lor. Afară de aceasta, oratorii tot una au pomenit de contractele de Pace dela Paris, cași când ar fi zis: Ori dați, Românilor, ceea ce cerem, ori, de unde vă părăm la judecătoria popoarelor! Unul s'infierbântat chiar tare și spunea: „Ne pot lua pământul de sub picioare, ne pot lua casa deasupra capului, dar noi nu vom ceda. Pe acest pământ pe care ne-am născut, pe acesta vom muri”. (Bagseamă vorbitorul s'a referit la marile moșii nemeșesti împărțite la forma agrară. De acest pământ „de sub picioare” se tânguiește! Ori nu?)

Alt orator și mai turburat: „Suntem și noi ungi în vecii vecilor!” (Să fiți, că doar s'au născut încă nimenea pe vre-un ungar să-și ia se nașă!) Ba cineva dintre ascultători, în cursul vorbirilor, când oratorul dela rând a pomenit Parlamentul român, a strigat: Acela-i casa de nebuni (bolondház)! Într'un cuvânt, — au cam ieșit din sărite dumnealor.

Din toate acestea se vede, că ungi din Ardeal iarăș au ajuns sub comanda „grofilor baronilor” cărora le pare mai rău după legea Ungarie. Că nu se mai pot lăfăi în vorbe grase și în moșii de mii de jugăre. Că-i buba, pe cât se pare!

Din lumea largă.

Arme, arme și iarăș arme...

— Una se zice, alta se face. —

Dela război încoace aproape toate țările se arbesc de pace și de împușinarea oștilor și armelor. S'a vorbit chiar și de o învoială, un fel de contract, în înțelesul căruia țările nu mai bage atâția bani în armaturi ca până acum, ci în mașini pentru folosul de război. În aceeași vreme însă fabricile de arme în Apus au fabricat în cei trei ani din urmă mult mai multe tunuri și puști decât chiar înainte de război!

Moartea lui Enver-Pașa.

Mai anii trecuți toate gazetele se ocupau de moartea lui Enver-Pașa, care a fost conducătorul șef al armatei turcești. Acesta era un soldat minutor, dară foarte iute la mână, neastâmpărat și

nenorocos. După ce a abzis de conducerea trupelor turcești, a luptat încă multă vreme cu oamenii săi credincioși împotriva Rușilor. În urmă îl părăsira însă aproape toți oamenii săi, rămânând cu o mână de 150 de oameni.

Văzându-se părăsit astfel, s'a hotărât să-și pună capăt vieții. Dar soldat fiind a voit să moară pe câmpul de luptă. A căutat anume primejdia. Imbrăcat simplu soldat s'a pus în fruntea celor 150 de luptători și a început atacul împotriva Rușilor. Aceștia însă, fiind mulți și bine înarmați cu mitraliere, au omorât pe toți cei 151 de soldați turci, între cari și pe Enver-Pașa. N'au știut însă, că și el se află în șirul luptătorilor.

Abia a patra zi au găsit între cadavre și pe Enver-Pașa, pe care apoi l'au îngropat, cu mare pompă militară, la Gulap, lângă Bukhara.

Spre pace cu Rușii.

— Statul dela Lausanne a odihnit și el de sărbători. —
Noi și Rușii —

La Lausanne delegații (sietnicii) popoarelor ajunseseră înainte de sărbători la o umbră de înțelegere. Cu sărbătorile s'au depărtat însă pe la ale lor ca să arete ce au isprăvit și să primească noi îndrumări. Intorși acasă, delegații Turcilor pare că au găsit acolo nemulțumiri de cum s'au purtat la Lausanne. Dovadă pregătirile militare îndreptate contra englezilor la Mosul. O nouă schinteie de război parecă pălpăie sub cenușa tainică a Răsăritului.

În legătură cu sfatul dela Lausanne se vorbește mult despre înțelegerea, mai bine zis dorința de a sta de vorbă cu România, pe care o arată Rușii lui Trozki. Ei se tot înbulzesc la sfat cu ministrul Duca și caută — zic ei — o înțelegere între România și Rusia.

D. Duca, cu imputernicirea ce-o are, declară că noi dorim o înțelegere dreaptă cu Rușii și România nu va pune piedeci unui înțeles, dacă Rușii au gânduri serioase.

Răsăritul n'are odihnă.

Știri sosite din Londra spun că Turcii fac pregătiri să atace orașul Mosul din Mesopotamia. Englezii au trimis spre Constantinopol flota lor de război ca să înfrice pe Turci. E foarte cu putință ca să izbucnească un nou război în neodihnitul Răsărit.

La ce visează Ungurii...

Văzând că Turcii prin bravurile lor din Asia mică au reușit să schimbe în folosul lor anumite puncte ale marelui contract de pace Ungurii lui Horthy se lasă legănați de visuri nădăjduind și ei o schimbare a tratatului dela Trianon, unde s'au fost statorit granițele de astăzi ale Ungariei. Ba mai mult: fostul ministru Ștefan Friedrich caută să facă și el „fascism” în Ungaria, precum a făcut Mussolini în Italia, tot cu gândul la vechea Ungarie „milenară”. Și de curând a plecat în pribegie pe la Roma și Constantinopol ca să învețe „fascism” și „vitejie” dela italieni și dela Kemal! Cale bună nene Friedrich, dacă ai vreme de bătut calea mânăului!

O sută de ani dela descoperirea trenului.

Cu anul acesta s'au implinit o sută de ani, de când un învățat englez, cu numele George Stephenson, a dat drumul primei locomotive, care să poată merge pe linia ferată. La început trenul mergea

foarte încet. Pentru a ne da seama de felul cum mergea primul tren, e destul să spunem, că în fața mașinei alerga un funcționar cu un clopoțel în mână, ca să îndepărteze vacile cari împiedecau mersul trenului.

De atunci cât de tare s'a dezvoltat mașina de fer! Să ne gândim numai la o locomotivă americană, care aleargă acum pe linie cu iuteala nebună de 120 km. pe oră.

Crestături

— din umblarea vremii. —

Legea vremii e, ca iarna să fie frig iar vara cald. Câțiva ani de-a rândul avut-am însă tot ierni domoale, încât părea că s'a schimbat firea lucrurilor.

Dar ast-an pare-că se întoarce la loc rânduiala veche. În ziua sfinților Arhangheli dat-a iarna buluc în țară cu un strat gros de zăpadă și câteva săptămâni a ținut-o aspru, cu ger de 20 grade și mai bine. Abia pe la Sf. Nicolae s-a mai mulcomit, stratul de zăpadă s-a subțiat, pe alocurea s-a topit de tot, dar pentru aceea tot se ține. Dacă semnele nu ne înșeală, ori dacă nu se va răscoli vr'un vânt domol cu ploi călduțe — se prea poate că până la Strătenie vom avea iarnă după toată regula, încât numai lemne și bucate să fie!

Peste tot, ierni grele nu am prea avut, în părțile noastre ardeleni, de multă vreme. Abia bătrânii își mai aduc aminte, că în 1877 a fost iarnă aspră și îndelungată. Alții mai amintesc de 1891 și 1895 ca de ierni geroase. De iernile 1888—9 și 1891—2 eu încă îmi aduc aminte că răbdam la frig până ce mergeam la școală. Și până prin Martie puteam umbla cu săniuțele.

În repezite rânduri a nins pe la Sf. Gheorghe și în luna lui Cireșer oamenii sgriburau de frig, trebuind să facă foc în case.

În cartea învățatului canonic Dr. Jacob Radu (Istoria vicariatului gr. cat. al Hațegului, pag. 405 și 426) aflu câteva însemnări de aceste, culese de prin cărțile bisericești ale vicariatului Hațeg. Se cetesc și acuma cu plăcere.

Astfel pe un *Nou testament* al bisericii din Densus scris-a cineva:

„La anu 1814 luna Aprilie 27 de zile iară au nins trei zile, numai n-au fost stătătoare. Cât ninge noaptea se lua ziua. Apoi luna lui Mai sfântariu cel dintâi, au fost ca și cum umblă începutul lui Marț cu babele. Iară să știți că zăpada nimic n-au stricat numai bruma, alocurea prunele, merele, viile, dară aici la sat au rămas în unele locuri destule mere, prune, cireșe, vișine, iară nuci nimic. Toamnele frumoase, primăverile și mai frumoase, iară cucuruz slab. În două zile alui Iunie au nins mai până la Clopotiva. Grâu s'au făcut puțin. Cucuruz s'au făcut dară nu s'au copt, bătându-l bruma în August 17 zile și au nins în Septemvre 28 toată ziua și a doua zi au fost cald și toată s'au topit”.

Pe o altă carte însemnatu-s'a:

„Fost-au în anul 1843 în Februarie mugure verde de salce și de rug și alte multe verdețuri”.

Pe o matriculă din Răchitova:

„Iară din anu 1843 înainte, pe aici a fost tot vreme bună cât se făcuse pe drumuri prav și în luna lui Februarie toți pomii cei vâratiei au prins a-și arăta rodu și sălcile a-și da frunza sa afară. În luna lui Făurari au zăcut toată lumea de tusă și tusa au fost mestecată, cu lungoare și cu trocnă rea”.

Gavr. Todica.

De Crăciun.

— O poveste cu tâlc. —

De mult, de mult, pe vremea de când sunt toate poveștile, se spune, că ar fi fost un împărat războinic și viteaz, care a dorit să rămâie de pomina prin isprăvile lui sângeroase. Și-a strâns, deci, oaste multă și puternică. A călcat țări străine. A ars sate și orașe înfloritoare, făcându-le una cu pământul. A târât după sine, acasă, sute și mii de prizonieri, lăsând în urma lui jale și plâns de pare că ar fi fost capătul veacului. Simțindu-și apoi și el sfârșitul, lăsa să-i sape numele așa încât să nu-i piară niciodată.

Dar ce s'a întâmplat?

Vijeliile vremii, mai cumplite decât cele răscolite de el, au acoperit cu praf, cu noroiu și cu nepăsare mormântul lui. Numele lui, pomenit întâiu cu groază, s'a dat din ce în ce mai mult uitării. Astăzi nimeni nu mai știe, că a făcut și el odată umbră pământului și cu atât mai puțin, că a fost stăpânitor de gloate multe și puternice. Din tot ce a fost, și din tot ce a făcut împăratul cel războinic și viteaz n'a rămas nici o amintire și cu atât mai puțin vre-o simțire duioasă...

Tot înainte vreme cu 1923 de ani s'a născut însă un alt împărat, dar nu în palate bogate, ci în peșteră pe paie, înfașat în scutece sărace și apărat abia prin suflarea dobitoacelor de gerul cel strașnic al iernii. El n'a strâns oști nenumărate. N'a călcat cu puterea armelor țări și mări. N'a desființat sate și orașe, întemeiate cu atâta sfântă trudă omenească. N'a cucerit pe nimeni cu puterea. El a umblat binefacând tuturor. El hrănea pe cei flămânzi, îmbrăca pe cei golași, cerceta și tămăduia pe cei bolnavi, da mână de ajutor celor păcătoși și oropsiți de toată lumea, ba învia chiar și pe cei morți. Iar când, drept răsplătă, lumea căreia li făcuse atâta bine, a strigat împotriva lui: »Răstignește-l Răstignește-l!«, el și-a purtat osânda fără murmur, ba încă s'a rugat Părintelui Cereș, zicând: »Doamne, iartă-le lor, că nu știu ce fac! El, deși și-a cunoscut înainte sfârșitul, n'a luat nici o măsură pentru înmormântarea sa. N'a lăsat să i-se facă mormânt din piatră de granit, nici să i-se sape numele la toate intrările.

Și totuș...

Astăzi nu este — un sat și oraș — dar nici cătun mai de dai Doamne, unde să nu i-se înalțe lăcașuri dumnezeiești de pomenire, mai mari și mai strălucite decât toate celelalte locuințe omenești. Și nu este, în tot cuprinsul lumilor și al stihilor, un nume mai sfânt decât numele Lui, la auzul căruia se pleacă tot genunchiul, al celor cerești, al celor pământești și al celor dedesuptul pământului.

Iată, deci, că puterea iubirii e mai mare decât a armelor și a războiului. Ea luminează în întunerecul vieții, precum lu-

minează lumina casei părintești în noaptea cea mai oarbă. Iubirea adevărată și curată, coborându-se chiar dela Dumnezeu, ca și binele, adevărul și frumosul, nu pierd niciodată. Prin ea, și numai prin ea, ne putem face și noi nemuritori.

Nu trebuie să uităm niciodată fapta frumoasă, cu adevărat creștinească și românească a celui învățator din Moldova, care în primăvara anului 1907, când au izbucnit răscoalele țărănești, văzând, că răsvrățiții se apropie și de satul lui și vreau să ardă, să prăbușiască și să jăfuiască tot, a ieșit înaintea lor cu copilașii săi nevinoși dela școala sătească. Văzându-și răsculații odraslele, ieșind rugători în calea lor, oricât de turbăți și pironiți erau spre răsbunare, s'au muiat la inimă, au lăsat armele din mâni și s'au întors în pace la vetrele lor. Astăzi, toți binecuvintează fapta și amintirea bunului dascăl din 1907, care nu i-a lăsat să-și prădeze și strice propriile lor așezăminte, fiindcă astăzi nu este în toată împrejurimea sat mai înfloritor, cu școală și biserică mai mare și mai bine cercetată, ca a lor.

Să învățăm din toate acestea și să ne silim a fi fiecare dintre noi un apostol al iubirii, al adevărului, al binelui și al frumosului, ca acel dascăl din Moldova, fiindcă numai acestea nu trăiaie.

I. Georgescu.

Jalbă către moș Crăciun.

Moș Crăciun, cu barba albă
Aș avea să-ți dau o jalbă:
Până când ai cărunțit,
Daruri multe-ai împărțit,
În bordeie, 'n case nouă
Cu mânilor amândouă!

Nunai babei Mărinoaie,
Imbrumută ca o oaie,
Moș Crăciun, din traisă plină,
Nici o mână de făină,
Strop de lapte, ca să soarbă,
Nu i-a dat, de când e oarbă.

Oamenii-s dornici de hori
Și-o cam uită'n sărbători...
Când trădesc mai bine ei,
Babu știe lipsa ce-i!

Moș Crăciun, înscamnă-ți casa!
— Dela cruce-i doar a șasea —
Geamul ei e horn în vânt,
Coperișu-i pe pământ,
Ușă'n loc de'ncuistoare
Poart'a babei cingătoare!

Moș Crăciun, nu-ți fă uitat
Când cu daruri vii în sat.
Între la biata bătrână
Pune-i și oi ceva'n mână
Vre-un colac, un corn de pâine,
Sau vre-o haină, de-ți rămâne,
O năframă, vre-un cojoc
Chiar și-un lemn uscat de foc!
Că și oarbă sa zărească
Minunea dumnezească:
Pe Isus cel bun și blând
În bordeiul ei intrând.

Frați Creștini cu mândre strai! —
Sunt flămânzi, sari zac pe paie,
Orbi cu nasul în cenușe,

Cerșitori cu plânsu'n ușe
Copilași cari pâne'ngân,
Mame fără vlagă'n sân.
Călători în sărențe strănși
Și moșnegi cu ochii plânși
Văduve, orfani uitați
Prea de mici îngândurați.
Ca Nașterea lui Hristos
Să vă fie de folos
Alinați câte-o durere,
Din bogata-vă avere!

PETREA DASCĂLUL.

Grăunțe sufletești

Gânduri de Crăciun.

Tot ce s'a întâmplat la nașterea Domnului nostru Isus Hristos își are însemnătatea și e bine, ca în zilele acestea de sărbătoare să ne gândim la tot ce e în legătură cu nașterea Domnului.

Hristos s'a născut în Viflaim, Bethleem după cum i-se zice pe jidovește. Acest nume înseamnă pe românește *locul pâinii*, pentru că Isus este pâinea vieții. El nu s'a născut în Nazaret, ci în străini, pentru că s'a pogorit din țara sa patrie, care este ceriul, pe pământ iară aici încă și astăzi le este străin celor mulți oameni.

S'a născut între păstori și oi, pentru că este păstorul cel bun.

S'a născut într'un grajd, pentru că pământul, pe care s'a pogorit în asemănare cu cerul este numai un grajd. Nu s'a născut în palat ci într'o peșteră, pentru că tot omul să îndrăznească a se apropia cu toată încrederea de Dumnezeu.

S'a născut în ascuns, pentru că el este Dumnezeu cel ascuns, pe care „nu am știut” (Isaie 45, 15), despre care se zice în sfânta Scriptură, că „vede întru ascuns, și va da la arătare” (Matei 6, 4 și 6).

S'a născut în ieslea, unde este mâncare vitelor, pentru că și el se va da spre mâncarea sufletelor noastre. Ieslea este de lemn și de asta ne-a arătat, că tot pe un lemn, pe lemnul crucii, are să și moară.

S'a născut în întunerecul nopții, pentru că întunerec era pe atunci pe întreg rotogolul pământului, întunerecul necredinței.

S'a născut iarna, fiind frig mare pe atunci, pentru că friguroase erau pe atunci și sufletele oamenilor, le lipsea adecă căldura iubirii de Dumnezeu și de aproapele.

S'a născut noaptea, venind din ceriuri în rouă („Veselească-se ceriul deasupra și nu să roueze dreptate, să răsară pământul și să drăsească milă și dreptate să răsară împreună” Isaie 45, 8), pentru că tot așa de bine făcut este El pentru omenime, ca roua pentru plante.

Pe vremea nașterii Sale a fost pace pe pământ; biserica zeului Ianus din Roma, care numai în vremuri de război era deschisă, în vremea aceea era închisă, pentru că el este „Domn al păcii” (Isaie 9, 6 și I. Cor. 14, 33).

A venit ca prunc pe pământ, nu ca om mare, pentru că cu atât mai ușor să ne poată atrage la sine. Când vezi un domn mare, te sfială de el, de un copil te apropii fără teamă ba și-e și milă de el, când îl auzi că plânge.

Se naște în sărăcie și lipsuri, pentru că să ne arete, că nu drumul plăcerilor și al bucuriilor, ci al durerilor și al năcazurilor este cel ce duce la ceriuri. Tot deodată a voit să ne arete, că el este prietinel săracilor, după cum se spune și la sfântul evangelist Luca 18 „A binevesti săracilor m'a trimis, a tămădui pe cei zdrobiți cu inima, a propovădui robilor slobozenie și orbilor vedere, a sloboz pe cei sfărâmați întru ușurare”.

Arătatu'sa la nașterea lui Isus *lumină* care pe hotarul ViŃlaimului, pentruca să știm, că s'it-a lumina lumii, care va lumina întru în-nerec.

Cântarea îngerească din noaptea nașterii -a arătat, că El mărire a venit să dea lui Dumnezeu și pace pe pământ iar' oamenilor năvoire.

Nașterea *o vestesc Ingerii* păstorilor nu risecilor și cărturarilor, pentrucă Isus „a as-ns tainele sale de cătră cei înțelepți și înțegători și le-a descoperit pruncilor“ (Matei 15) și „pentrucă Dumnezeu trufașilor stă potrivă, celor smeriți le dă dar“ (Petru 5, 5).

Hristos primește întâi pe *jidovi*, adecă pe iudei, și numai după aceea pe păgâni, adecă pe cei trei crai dela răsărit, voind să arete, că întâi a chemat la mântuire pe jidovi și numai după aceea pe păgâni.

Steaua minunată ce s'a arătat dovedește, că sfetnicul minunat, dupăcum îl numește Isaia norocul, s'a coborât din ceriu pe pământ.

Scrierea și numărarea oamenilor de pe vremea nașterii Mântuitorului ne arată, că și a doua a sa venire se vor număra toate popoarele și se vor judeca.

Toate acestea ni-le spun sfinții Părinți noi le-am dat la gazetă, pentruca cetitorii să se gândească la toate cele întâmplate atunci și să se poată gândi cu atât mai bine mântuirea sufletelor.

Când s'a născut Isus.

Toată lumea știe, că Isus s'a născut înainte cu 1923 de ani, pentrucă de atunci numărăm noi creștinii anii. Puțini vor ști însă, că în numărarea aceasta este o greșală. Iată cum s'a întâmplat.

În veacurile dintâi ale creștinismului anii se numărău după vremea de domnire a regilor și a împăraților. La anul 284 după nașterea Mântuitorului a început să domnească la Roma împăratul Dioclețian, un mare dușman al creștinilor, care a murit mii și sute de creștini, pe cari li umim mucenici sau martiri. Creștinii pe atunci numărău anii dela începutul domniei acestui împărat crud, care a fost un devărat gâde al creștinilor, și ziceau, că trăim în anul întâi ori al sutălea dela Dioclețian împăratul. La anul 525 după nașterea Mântuitorului abatele (starețul) unei mănăstiri din Roma, *Dionysius*, a început să numere anii dela nașterea Domnului, mai bine zis dela Bunavestire. El însă, făcând socoata, a greșit cu 4 ani, așa, că de fapt Mântuitorul s'a născut cu 4 ani mai înainte, și astfel astăzi n'ar trebui să scriem anul 1923, ci 1927 după nașterea lui Hristos.

Vorbe înțelepte.

Rânduiala din casa ta este icoana rândului din sufletul tău.

Nu spune nici odată tot ce știi, dar să știi bine tot ce spui.

Cea mai mare biruință este iertarea.

În lume este mai mult noroc, decât oameni norocoși.

Nu te gândi totdeauna la cea ce fac alții, ci la ceace ai tu de făcut.

Celui ce suflă în foc îi sar schinteile în ochi. Deci nu te amesteca în certele altora.

Omul fără învățătură e bolnav.

Doi copii omorâți de un șarpe.

În comuna Trifești din județul Orheiului s'a întâmplat o nefericire, cum mai rar, care a umplut de groază comunele din jur.

Băiatul de 8 ani și copilița de 5 ani a locuitorului Leonte Didic se jucau într'una din zilele trecute într'o văgăună din apropierea casei, fiind veseli și sănătoși. A doua zi însă de dimineața, trupurile celor doi copilași au început a se umfla, având totdeodată și mari fierbințeli. La 12 ore copiii au murit între chinurile cele mai groaznice, neputând rosti nici un cuvânt. Nu numai bieții părinți, dar întreg satul a jelit pe nevinovații copilași.

Doctorul, chemat numai decăt, a vizitat trupurile fără de viață ale copiilor și a băgat de seamă la unul subsuoară două răni, pricinuite prin mușcătura unui animal; aceleași mușcături și la celalalt copil. Doctorul s'a socotit mult și la urmă a spus, că mușcăturile nu pot fi decăt de un șarpe, care trebuie să fi fost în casă.

Cercetând amănunțit odaia în care dormeau copiii, au dat peste un șarpe, lung cam de o jumătate de metru, care se ascundea într'o perină. Atunci oamenii cu doctorul în frunte au început să cerceteze, că de unde a putut veni șarpele în vreme de iarnă în casă.

După o scurtă cercetare s'a aflat dela copiii vecinilor, că săpând ei împreună cu cei morți în ziua premergătoare, copilul cel mort a dat peste un obiect, care i-s'a parut biciu. Aducându-l acasă, l'a aruncat sub lădiță. „Biciul“ însă era șarpe amorțit. În căldura odăii s'a desțepenit și, trecând sub perina copiilor, i-a mușcat.

Mulțumita Junilor.

Judele, care de obicei e unul dintre feciorii mai isteți ai satului, luându-și pălăria într'o mână și darul în alta, mulțumește gazdei, cu următoarele cuvinte:

Ficiori, ai noștri dimpreună,
Fiind în voință bună,
Rugămu-ne să fim iertați,
De prea iubiții noștri frați,
Ca noi cu toții
Să dăm un cuvânt de mulțumită
Cătră aceasta față cinstită.
Că Prea Onoratul și Preacinstitul Domn
(se spune numele)

Încă ne cinstește
Și ne socotește,
C'o cinste mândră și frumoasă,
Precum bine vedeți dumniavoastră,
Cu'n colac de grâu curat
C'o spată de godănac,
C'o vadră de vin
Și-o mite de galbini buni,
Pe de-o parte buni,
Pe de-o parte veseli,
Vesel să fie dumniului și soția dânsului
Și copiii dânsului
Casele și mesele
Și tot cuprinsul dânsului
Înainte lui Hristos
Pentru darul cel frumos.
Iară dela noi (toți strigă)
Foarte mulțămim! Să trăiască!

Orlat.

Petrea Dascălu.

Cuget și îndemn.

Ce frumoasă ar fi viața creștinilor dacă ar pricepe acestea două porunci: o viață fără răutate și fără trufie!

Spicuire de Vasile Idu.

ȘTIRI

Adresa gazetei:

„Unirea Poporului“, Blaj, județul Alba de Jos.

Cancelaria administrației:

Strada Regina Maria, în casele Tipografiei.

Abonamentul:

Pe an . . . . . 54 Lei.

Pe jumătate de an . . . . . 27 „

Pe trei luni . . . . . 14 „

Pentru America pe un an 3 dolari.

Abonamentul se plătește înainte.

□ □ □

Dorim sărbători fericite tuturor cetitorilor, sprijinitorilor și colaboratorilor noștri!

— **Crăciunul săracilor.** Colecta pe care au făcut-o Doamnele române din Blaj pentru Crăciunul săracilor și al școlărilor lipsiți de mijloace, a ieșit foarte frumos. Publicul blăjan, fără deosebire de limbă și de confesiune, a contribuit cu mână largă. S'au adunat cu totul 4950 Lei. La această sumă „Reuniunea Femeilor“ a mai adăos din al său 300 Lei și astfel s'au împărțit în total 5250 Lei. Din acești bani, Orfanii din Obreja au primit 1200 Lei; patru orfane de preot din internatul Liceului de fete 400 Lei; săracii cei mai lipsiți ai Blajului 1290 Lei, iar școlarii fără mijloace dela Școala primară de stat 2360 Lei. Sumele au fost împărțite încă Miercuri înaintea Crăciunului, ca cei lipsiți, pe zilele de bucurie ale sărbătorilor să-și poată face rosturi de-o bucată de pâine, ori de-o haină mai bună.

— **Șezătoarea elevilor dela Liceu.** Duminecă în 31 Decembrie Societatea de lectură a elevilor dela Liceul nostru de băieți a aranjat o foarte bine reușită șezătoare în sala de gimnastică a liceului. S'a cântat la pian, la vioară, cu vocea, s'a declamat și s'au jucat și două pieze teatrale. Elevilor le-au ajutat și patru eleve ale Liceului de fete. Atât elevii cât și elevele s'au produs atât de bine, încât au fost răsplățiți cu multe-multe aplauze și flori.

Atât părinții cât și profesorii pot să fie mândri de copiii și elevii lor, cari le-au pricinuit adevărate clipite de înălțare sufletească iar noi am dori, ca astfel de șezători să se țină cât mai multe și tot atât de bine succese, ca cea de Duminecă.

Suflet mare. Pomenim la alt loc al gazetei noastre despre o mare danie pentru studenții universitari dela București, fii ai țărănilor. Iată că și în Ardeal se găsește un mare binefăcător al tinerimii. Dl Vasile L. Popa dela Lugoj a dăruit pe seama Universității din Cluj un milion de Lei, din care să se zidească o casă, în care să primească mâncare studenții săraci, fără deosebire de naționalitate, și o țesătorie, unde se vor țese hainele de lipsă pentru aceștia.

— **Țară fără tunuri.** Este lângă Franța o țărișoară foarte mică, Luxemburgul, care nu este nici cât cel mai mic județ al nostru de mare — are abia 2586 kilometri pătrați și 263 mii 824 locuitori — cu toate acestea însă este neatârnată. Zilele trecute în țărișoara aceasta a intrat un tun. O seamă de oameni s'au speriat, crezind că și Luxemburgul începe a se înarma, dar la urmă s'a aflat, că principesa domnitoare, aflându-se în stare binecuvântată, așteaptă un moștenitor, la nașterea căruia și Luxemburganii ar dori să sune vre-un tun cum sună la naștevea oricărui prinț din lume. De aceea au cerut un tun dela Franța, care l'a dat numai decăt cu plăcere, ba și tunari i-a dat ca să-l știe umplea și slobozi.

— **Insulă călătoare.** Este în partea dinspre miazănoapte-apus a Europei o insulă mare, pururea învăluită în groși sloi de zăpadă;

se numește Grönlanda. Insula aceasta de câțeva vreme se mișcă și face la an o călătorie de 20 metri. Câți ani îi vor trebui până va ajunge să se împreune fie cu Europa, fie cu America, Dumnezeu știe. Invățații cei mari vor socoti-o și aceasta, dar noi la ce să știm, nici așa n'o să ajungem să fim vecini cu ea.

— **Cea mai înalt așezată biserică a Europei.** În apropierea graniței dintre Italia și Franța, pe vârful muntelui Racciamalono de lângă Susa, care e 3000 metri de înalt, este o bisericuță, ca și care nu mai este alta la așa o înălțime. Lângă bisericuță se ridică falnică o statuă a Preacuratei Vergure Maria, care a fost ridicată la indemnul reginei Margareta de către sculptorul Stuardi din daniile tuturor copiilor din întreaga Italia.

— **A căzut sub ghiață cu căruța cu tot.** Un sătean din Totoi de lângă Alba Iulia, întorcându-se spre casă dela târg, a dat să treacă Murășul peste ghiață cu carul. Ajungând pe la mijlocul râului, ghiața s'a rupt și el a căzut în apă cu căruța și cu cai cu tot. Căii s'au înecat, iar omul a fost mântuit de alți săteni ce erau prin apropiere.

— **Ingerul păzitor.** La Iași s'a întâmplat o nefericire, care e vrednică să fie cunoscută. Femeia Sabina Gutman trecea, ținându-și copilul în brațe, peste calea ferată, când deodată a venit o mașină, care a căleat și omorât pe mama, iar copilul, cum, cum nu, a rămas neatinș, ca prin minune. Se vede, că ingerul păzitor a avut grijă de această ființă nevinovată.

— **Să învățăm dela Bulgari.** Credem, că nime nu trage la indoială, că bulgarii sunt un popor foarte harnic, dela cari avem ce învăța, mai cu samă ce privește grădinaritul. Mai au ei însă și un alt frumos izvor de câștig, pe care noi aproape nu-l cunoaștem. Sunt trandafirii. Ei cultivă adecă o mulțime de trandafiri, din ai căror flori fac un fel de esență (parfum), care se plătește foarte scump. Anul trecut au stors 2000 kg. esență din un milion kg. de flori.

— **O podeapsă vrednică.** Un vestit scriitor din Franța a scris un roman (povestire mai lungă), în care arată stricăciunea moravurilor de după războiu. Descrierea însă este atât de vioaie și de atrăgătoare, încât în ceice o ceteșc se pot naște poftă păcătoasă. E primejdioasă cetirea acestor fel de romane mai cu seamă pentru tinerime, care se poate ușor strica.

Cartea aceasta a apărut în vre-o câteva zeci de mii de exemplare și a trecut ediția primă, acuma s'a tipărit și ediția a patra.

Cum însă scriitorul respectiv este membru al „Legiunei de onoare“, o mare distincție în Franța, mai marele acestei Legiuni a cercetat legile și a aflat, că nu poate să fie membru acestei Legiuni un om, care e primejdios pentru stat și omenime. Și, mai marele Legiunei zice, că scrierea aceea strică mai tare moravurile decât orice. Astfel a propus, ca scriitorul să fie șters din lista membrilor „Legiunei de onoare“.

Acuma e mare zarva în Franța; unii țin cu scriitorul, alții cu Legiunea. În curând însă va hotărî asupra acestui lueru o comisie.

La toată întâmplarea e frumos, că sora noastră mai mare, Franța, știe să apere în forma aceasta tinerimea de stricăciunea moravurilor. Nici nouă nu ne-ar strica o astfel de Legiune.

— **Mort din beție.** Locuitorul Radu Aliman din comuna Coțofănești, de lângă Focșani, a fost la cărciuma lui Petru Anton și a bout până n'a mai putut. Când era să meargă către casă, s'a împiedecat de prispa cărciumei și așa a căzut de nefericit, încât a murit după câteva ore.

— **Lupi mulți în Bucovina.** În jurul orașului Suceava s'au ivit mai multe haite de lupi, cari au făcut pagube mari, nu numai în

vite ci chiar și în oameni. Într'una din zile au atacat pe un om, care venia cu sania dela pădure; l-au sfâșiat atât pe om cât și pe cal. Lupii, cari vin de prin pădurile din jurul Burdujenilor, au sfâșiat până acum mai multe vite mari, porci, câni și oi, așa că oamenilor li-e frică să mai-meargă la pădure și chiar să iasă din sat.

— **S'a înecat în butea cu varză.** Fata cărciumarului Floren Petran din Cenac, în etate de 15 ani, ducându-se în pivniță să ia varză, a rămas aplecată asupra putinei ca să curețe varza. Printr'o mișcare greșită însă, a căzut în putină și s'a înecat.

— **Inecat.** Sergentul grănicer Marin Mihai din Petel, de lângă Caracal, voind să treacă balta Petel pe ghiță, fiind ghița subțire, s'a spart, iar el, căzând sub ea, s'a înecat.

— **Copil pungaș.** Poliția a arestat în gara Brașov pe Desideriu Rusu, un băiat de 15 ani, care a fost prins, furând 500 Lei dela o doamnă din buzunar. Mai trist e, că acest copilandru a mai fost încă odată arestat pentru același păcat.

— **Copil în formă de cămilă.** La Dorohoi s'a întâmplat cazul, pe care-l dăm și noi, pentrucă e o raritate mare. În acel oraș a fost acum 6 luni un circ, la care se producea o cămilă, jucând pe cele două picioare dinapoi. Toată lumea se mira de jocul cămilei. La acest circ a luat parte și dna Estera Brana Segali, care era în stare binecuvântats și s'a mirat mult de cămila aceasta.

Dupăce s'a dus acasă, tot la cămilă s'a gândit și cu cât înainta sarcina cu atât starea bieteii muieri a fost mai rea și nu-i mai ieșea din minte cămila.

Zilele trecute au cuprins-o durerea nașterii și a născut — spre mirarea moașei și a doctorului — un copil în formă de cămilă. Dela gât și până la șezut, pe toată spinarea, copilul are o cocoașă acoperită cu păr, la fel cu ghebul cămilelor. Mânile și picioarele au unghii ca de cămilă, capul e legat de trup fără gât, iar oasele nasului lipsesc cu desăvârșire. Și ceace e și mai interesant, întreaga înfățișarea copilului este a unei cămile care joacă pe picioarele dinapoi.

Copilul s'a născut spre fericire mort, iar doctorii l'au pus în spirt și l'au trimis la Iași pentruca doctorii cei mari să poată cerceta cum este acel monstru.

— **Chipul din fruntea acostui număr este desemnat de fr. Magdalena Sabo, profesoară de pian în Blaj.**

— **Muiera sucită.** Unui om i-sa înecat muerea într'un râu și el o căuta pe râu în sus. Il întreabă alt om, ce caută?

— „Imi caut muerea, că s'a înecat colo din jos“.

— „Pentruce dară o cauți pe apă în sus? Caută-o pe apă în jos, că în jos o va fi dus apă“.

— „Nu cred să fi mers pe apă în jos, că toată vieța ei tot deantorsele a lucrat“.

La acest număr al gazetei noastre alăturăm mandate postale pentru trimiterea banilor de abonament. Rugăm deei pe iubii noștri cetitori să ne trimită cât mai curând costul abonamentului. Iar ceice nu doresc să mai fie abonenții noștri sunt rugați să ne trimită acest număr îndărăpt.

Cereți „Unirea Poporului“.

Un mare binefăcător al omenirii

— Ludovic Pasteur. —

Se implinește un veac de atunci. E chiar prin luna Decemvrie, a treia zi de Crăciun. În casa tăbăcarului Pasteur din Dôle, orașel din Franța, e bucurie mare. Soția aceluia, fata unui grădinar, o femeie bună și mlașoară, dă naștere unui fecioraș voinic și drăgăstos.

Veselia din sărbătorile Crăciunului aceluia e deplinită. Mai ales tatăl e nespuse de fericit. Meșteșugul tăbăcaritului va rămânea tot în familie. Moșul și strămoșul încă au fost tăbăcari. Și moștenitorul nou născut, va fi tot tăbăcar.

Soartea însă, micuțului, care în botez primit numele de *Ludovic*, i-a hărăzit altceva. Și anume în locul tăbăcaritului, să învețe carte.

E și dat la școală. Și micul Ludovic Pasteur începe să învețe. E cam greu la judecată. De aceea nu-i chiar printre cei dintâi școlari. Totuși e băgător de seamă și nespuse de sigur și guincios. Și mulțumită sirguinții și judecării chibzuite, poate să gate bine cu școlii și să ajungă la vrăsta de 25 ani profesor la liceu din Dijon. Peste un an trece tot ca profesor la Strassburg, apoi la Lille și mai pe urmă la Paris, la cea mai înaltă școală din întreaga Franța.

Dintre toate învățăturile, mai mult îi plăcut *chimia*, sau învățătura despre tot felul de iscodiri prin amestecarea și desfacerea gazurilor, a apelor și a lucrurilor tari, cari să găsească în lume.

Și isprăvurile pe cari le-a făcut cu învățătura lui sunt multe și mari.

Dintre acestea să amintim mai întâiu acele despre germeii boalelor sau despre bacterii. Și mai de mult bănuiau oamenii, că sunt în lume anumiți germeni, dar nu știa ce rol au acești germeni în pricinuirea boalelor.

Ludovic Pasteur a fost cel dintâiu, care și-a bătut capul și s'a trudit să găsească ce rol au bacteriile în pricinuirea boalelor. A sămănat și a cultivat bacteriile pricinuitoare de boale, așa cum sămănam și cultivăm noi grâu și cucuruzul. Și prin cultura și încercările ce a făcut, a găsit, că puterea bacteriilor se poate slăbi, așa de tare, că nu mai pot pricinui rău și a iscodit și leacul prin care acestea bacterii pot fi ucise și boala poate fi împiedecată, ușurată.

Boalele în contra cărora s'a găsit leac de împiedecare ori ușurare a răului sunt: *tuberculosul*, *holera*, *vărsatul disenteria*, dar mai ales *turbarea*.

Se știe, că mai de mult oamenii muriau în fiecare an cu sutele din pricina acestor boale. Astăzi, mulțumită lui Pasteur, găsim du-se pricinuitoarii acestor boale s'a putut găsi cu ușurință și mijlocul de apărare în contra lor și numărul oamenilor, cari mor de aceste boale, s'a împușinat foarte mult.

Înainte de aceasta numai cu trei zeci de ani de pildă, oamenii mușcați de câni turbau muriau cu toții între chinurile celea mai grozave, căci nime nu putea să-i vindece.

Ludovic Pasteur a fost cel dintâiu, care îngrozindu-se de aceasta nefericire, a cercetat în ce chip ar putea să o împiedece. Și Dumnezeu i-a ajutat și a găsit germenul boalei și a găsit și leacul prin care acest germen poate să fie ucis, iar boala poate să fie împiedecată.

Și lumea, care era îngrozită de atât nefericire, a tresărit de bucurie, când Pasteur a ieșit la iveală cu leacul în contra turbării.

Nu mai decât s'au ridicat spitale pentru vindecarea turbării. Cel dintâiu spital s'a ridicat în Paris. Și astăzi nu este țară în lume întreagă în care să nu fie spitale pentru vindecarea celor mușcați de câni turbați. — La noi în țară sunt trei: la București, Cluj și Iași.

Și îndatăce un om a fost mușcat de un ne turbat, trebuie să meargă la spital. Aici ctorii îl vor lecu cu leacul lui Pasteur și scăpa de boală.

Ludovic Pasteur și-a îndreptat gândul și biete animale și a găsit leac de vindecare pentru boalele lor.

Așa, prin anul 1882, când a dat între noi un fel de boală numită *turba porcilor* numai în Franța s'au prăpădit peste două milioane de mii de porci, Pasteur se trudește și cercetează și aceasta boală a porcilor și găsește atât germenul boalei, cât și leacul de vindecare.

Altădată iarăși mureau grozav în Franța armii de mătasă. A dat și peste ei o boală ca și nime nu știa s'o vindece. Stăpânii vierilor de mătasă îl roagă pe Pasteur să le vină ajutor. Și Pasteur cercetează și boala aceasta găsește și mijlocul de-a o împiedeca, mând astfel oamenii de paguba ce li-se făcea.

Holera găinilor, tifosul cailor și alte boale s'au împiedecate iarăși numai mulțumită lui Pasteur.

Berarii și oțetarii încă tot dela Pasteur învățat, cum să-și îngrijească beuturile și le apere de amăreală.

Asfel Pasteur prin învățătura lui a adus omului numai bine. Și pe dreptul poate fi totit între cei mai mari binefăcători ai lumii.

Franța, unde s'a născut, a trăit și a creștut Pasteur, la 27 Decembrie, când să împlinească o sută de ani dela nașterea lui, cu o năpă mare i-a făcut pomenirea. Dar nu numai Franța ci lumea întreagă își aduce aminte de acest bărbat vrednic, pentru că binele ce l-a adus prin truda și învățătura s'a a folosit lumii întregi.

Ion Popu-Campeanu.

Judecătorești.

— De ce întârzie judecățile? —

De o vreme încoace foarte mulți oameni, și au năcazur pe la judecătoria, vin mereu la advocați și întreabă: „Apoi D-le avocat, nu fie cu supărare, așa avea și eu o vorbă, de ce s'o fi ales de judecata aceea a noastră? Îta putere de vreme a trecut de când am fost în lăuntru și nici până în ziua de azi nu mi s'a ieșit, bag seama să-o fi pierdut cine știe unde!”

Cea mai mare pricină, că pările se mișcă de greu și migălos, este lipsa de judecători; avem judecători foarte puțini, iar pările cu duimul. — Oamenii după război, în loc să fie mai buni, mai blânzi și mai cuminți, s'au tot mai răi, mai sândăcoși, mai răsbunători pentru toate fleacurile fug la lege și la avocat.

A doua pricină destul de mare e, că și la judecătoria puțini câți sunt, aproape toți sunt cuprinși cu legea împărțirii pământului: la săptămâni ba chiar luni întregi de a rănduși la sate și în acest timp pările se mișcă și stau clăi-grămadă în arhivele judecărilor, așteptând cu nerăbdare să vină judecătoria, să le dea rând.

Vor fi unii dintre cetitorii acestor șire și vor zice; apoi bine de ce nu se fac și nu numesc mai mulți judecători? Răspunsul e greu: Dintre toți slujbașii statului cei mai plătiți sunt poate chiar judecătoria, ei capătă la stat o simbrăie așa de mică, încât nu se înțeapă nime să ieie slujba frumoasă și plăta de judecător, deoarece după cum e de știut și scump traiul de azi, cu plătuța ce o capătă dela stat e aproape peritor de foame — și și amărâta de plată ce o capătă, o căpătă neregulat, cu întârzieri de luni de zile, că numai bunul Dzeu știe cum o înnoadă

și bieții judecători de pe o zi pe alta. E drept că domnia dela putere le fâgăduiesc mereu că le vor mări simbrăia, le vor înbunătăți soarta, dar până acum tot cu fâgăduiala au rămas. Afară de acestea pricină de căpătenie cari fac de legile merg anevoie, mai sunt încă și altele mai mărunte din pricina cărora adeseori se întârzie și amână legile; așa e de multe ori pricină cu posta care pentru multe sate este departe ferită de drumurile de țară și de fier și astfel ajunge numai odată în săptămână, ba chiar la două săptămâni odată, așa că întârzie și citările judecătorești și nu ajung la vreme la mâna oamenilor, oamenii vin târziu la lege și iată pricina gata, legea se amână mereu.

Mai sunt apoi pe la sate o mulțime de slujbași mai mici, cari nu își fac slujba după regulă, în citările și soroacele dela judecătoria pe după șerpărie ori pe la grindă, prin puicurile mesei din cancelarie, până ce trece ziua de pertractare și numai atunci le trăznește prin minte: că vai de mine să dăm citările la oamenii aceștia. Și iată din pricina aceasta legea iar se amână.

Un năcaz destul de mare este de multe ori și cu mărturiile, cari din nepricepere și cei mai mulți din îndărătnicie, nu vreau să fie pe ziua citată, până nu-i pedepsește judecătoria, ori îi aduce cu jandarmii și te trezești că în loc de o pertractare se în câte două și trei. Și e gata trăgânarea cauzei și cheltuiala mare.

Din celea de mai sus vor vedea deci cetitorii dela sate ai acestor șire, că nu judecătoria și nu advocații sunt pricina că judecățile în mult și de multe ori se amână chiar cu anii. De încheiere dorind tuturor acelor cari știu ceti, citesc și îi interesează acestea rănduri, ca nașterea lui Hristos să le fie de folos, îi rog apoi ca acestea șire să le împărtășească și cu alții cari li-se tânguie că merg legile greu și să-i îndemne a fi răbdători, să nu-și piardă nădejdea în justiția țării noastre, căci toate începuturile sunt grele, că odată se va îndura Dzeu și ne va ajuta să avem și judecători mai mulți, să fie mai bine plătiți și judecățile să meargă și mai iute și și mai bine.

Dr. I. BIANU.

Pentru luminarea poporului.

Gazeta noastră, care luptă din cea mai curată însuflețire să răspândească binefacerile tiparului creștinesc și românesc printre săteni, are pe zi ce merge tot mai mulți sprijinitori. Astfel, se găsesc oameni de inimă cari nu numai că se abonează ei înșiși la „Unirea Poporului” ci ne fac și daruri pentru fondul de susținere și întărire a gazetei. Spre acest scop am primit de curând următoarele sume: D-na Maria Vlăssă din Sâmcel 100 Lei; Dl Dr. Alexandru Măcelar, medic în Blaj, 100 Lei; Dl Nicolae Mursa, măcelar și casier al Societății meseriașilor și comercianților români din Blaj, 100 Lei; Păr. Augustin Trif, preot în Adămuș 20 Lei; Dl Ioachim Simu, din Gara Receaș dela mai mulți abonenți: „pentru dragostea și iubirea ce păstrează foii”, 10 Lei. Toate darurile pe cari le vom mai primi pentru „Fondul de susținere” al gazetei, precum și pe cei ce ne ajută în munca noastră prin câștigare de noi abonenți, îi vom publica cu numele la acest loc, ca pe unii ce ajută luminarea poporului.

AVIZI!

Se caută 2 învățăcei cu cel puțin 3 clase secundare pentru prăvălia de coloniale și ferărie a subsemnatei

„PATRIA”

bancă pentru credit comerț și industrie.

BLAJ.

(2) 1-5

La însurătoare.

Lasă frate lumea 'n pace,
Să vorbească câte toate,
Eu îmi iau pe cine-mi place;
Nici părinții n'au ce-mi face,
Să mă roage tot în coate:
Ce-ți bați capul pentru mine
Iar de Fira ce te doare?
Poarte-și treaba fiecare,
Că eu n'am lipsă de nime
Ca să vie se mă 'nsoare.
Că nu iau de celi bogate?
Lasă-mă în pace, soră, —
Și averea-i greutate,
Iar decât o papă lapte
Mai bini mama fără noră.
Ce folos că e bogată
Și nu știi să coas'o iie,
Bogăția doar se gată
Dacă lucră tot pe plată,
Iar urâta-i pe vecie!

I. dela Peșelca.

Din lumea cărților.

Au ieșit dela tipar și ni s'au trimis la redacție următoarele noutăți:

— „Comoara Satelor”, se numește o nouă revistă care a ieșit la Blaj deodată cu Moș Crăciun. Scopul ei este să adune de prin sate neprețuitele comori de cântece, doine, povești, ghicitori, datini, obiceiuri, frânturi de limbă, îngânări, amintiri de ale bătrânilor, și să le tipărească spre a nu se pierde și uită fiindcă în acelea se oglindește toată viața poporului nostru din vremuri și de astăzi.

Comoara satelor se tipărește în fiecare lună odată (afară de Iulie și August) și e condusă de d. Traian German, directorul Liceului de fete, ajutat de mai mulți profesori tineri ai Blajului. Abonamentul revistei, e: pe an 50 lei, pe jumătate de an 25 lei.

Indemnăm pe toți aceia cari au adunate orice fel de produse ale literaturii poporane ca doine, obiceiuri, zicăli, zicători, rugăciuni și jocuri copilărești și altele de acest fel, să le trimită la „Comoara Satelor”, în Blaj, care le va alege și tipări, cu numele culegătorului, și cu numele satului cu tot!

— „Avram Iancu” se numește cea mai nouă carte pe care a scris-o d. Ioan Georgescu harnicul secretar literar al „Asociațiunii”. Eroul Munților Apuseni, nu putea să-și găsească astăzi o mână mai măiastră și o minte mai limpede care să-i preamărească pe înțelesul tuturor faptele și, să-i arate sufletul sbuciumat de dragostea celor chinuți, decât tocmai pe d. Georgescu, care e un povestitor cu grai dulce, curgător și, totodată, un foarte bun cunoscător al istoriei ardelenesti. Cartea aceasta mișcă sufletul cetitorului uneori până la lacrimi, altă dată îl însuflețește până la cea mai clocoțitoare mândrie națională. „Asociațiunea” poate fi mândră de această lucrare a secretarului său și prințrașa poate avea o dovadă mai mult că d. Georgescu își înțelege cum nu se poate mai bine chemarea și și-o împlinește cu o pricepere vrednică de marele nostru așezământ cultural.

Cartea se vinde cu 4 lei în orice Librărie românească. O are și Librăria noastră din Blaj.

— Paznicul Vissaimului, piesă teatrală de Crăciun în trei acte și un tablou, pentru copii și adulți de Ioan Moldovan, învățător. Tipografia Seminarului teologic gr.-cat. Prețul 2 Lei.

Poșta Gazetei.

Mai multora. Ne doare inima că nici acest număr de 3 pagini nu a putut să cuprindă multele articole și povestiri frumoase ce ni-s'au trimis de Crăciun. Pe iubii colaboratori, ale căror lucrări nu le-am putut publica în acest număr, îi rugăm să fie cu paciență, că vor urma pe rând, la vreme potrivită.

Redactor responsabil IULIU MAIOR.

